

Motion till riksdagen

1989/90:Jo43

av Karl Erik Olsson m.fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:123 Fisket

Haven och insjöarna är en av våra viktiga naturresurser. De måste värnas och nyttjas med förnuft så att deras långsiktiga förmåga att förse oss med viktiga råvaror inte försämras.

Framtidens samhälle måste bygga på ett naturligt kretslopp. Förnyelsebara resurser ska användas i stället för ändliga resurser. Resurserna ska användas i den takt som naturen förmår producera nya resurser. Mänskligheten måste bruka resurser utan att förbruka. Samhället måste ha ett helt nytt flöde av resurser och råvaror. Jorden, skogen och vattendragen är resurser som kommer att spela en stor roll i den här omställningen. Genom dessa resurser och naturliga produktionsformer med solen som energikälla kan växter och mikroorganismer omvandla enkla näringsämnen till kemiskt komplicerade ämnen. Det naturliga kretsloppet kommer att ge biologisk produktion ny innebörd. Haven och sjöarna kommer inte bara att vara en bas för fisket.

Centern har tidigare i år fört fram krav om förbättrade lån till fiskerinäringen med 20 milj. kr. Vi har också föreslagit att riksdagen inrättar ett katastrofskydd för fiskerinäringen. Vi återkommer här med det förslaget. Efter ett centerförslag kommer nu ett havsfiskelaboratorium att inrättas. Vi anser att ett nytt undersökningsfartyg bör anskaffas av fiskeristyrelsen. Det finns stora möjligheter till samutnyttjande av fartyg med andra myndigheter.

Mål

Fiskepolitiken måste inriktas på att nyttja våra vatten- och fiskeresurser på ett sätt som är i samklang med naturen. Uttaget av fisk får inte överstiga vad som kan klaras i återväxt. Samtidigt måste vi värna miljön så att haven inte förorenas. Haven är en av våra viktigaste naturresurser.

Vi har inom jordbrukspolitikens område föreslagit att samhället ska ha en naturresursberedskap. Vi anser att så även bör vara fallet inom fiskepolitiken. Denna beredskap måste syfta till att skydda haven på ett sådant sätt att haven kan medverka till människans försörjning av såväl livsmedel som andra nyttigheter.

Förutom det övergripande mål om fiskepolitiken som föreläs i propositionen anser vi därför att ett miljömål bör utformas. Miljömålet ska innebära att vi slår vakt om en god vattenkvalitet. Det hotas från många olika håll. I

Östersund riskerar fisket av bl.a. torsk att drabbas om planerna på en bro över sundet förverkligas. I många vattendrag är produktionsförmågan redan dålig beroende på föroreningar. Våra vattendrag måste skyddas mot föroreningar, den långsiktiga produktionsförmågan måste förbättras.

Det bör även finnas ett regionalpolitiskt mål inom fiskepolitiken. Fisket med binärningar är på många orter den näring som håller landsbygden levande. Med anledning av de problem som finns på många orter skulle ett minskat fiske i området vara ett avbräck i arbetet för en levande bygd. Sverige måste slå vakt om det fiske som idag finns i landet. Det är viktigt också ur säkerhets- och miljösynpunkt. Fiskarna är naturligt de som bevakar våra kuster och kan rapportera om eventuella utländska makters intrång på vårt territorium. Fiskarna upptäcker också tidigt utsläpp av t ex olja. Den tidiga rapporteringen av oljeutsläpp kan vara avgörande för att kunna sätta in en heltäckande bekämpning.

Havsmiljön och katastrofskydd

Problemen med havsmiljön har under de senaste åren blivit allt större. Centern har bl a i motionen om Östersjön och miljön (mot. 1989/90:Jo749) föreslagit åtgärder för att minska föroreningen av havet.

Miljöföroreningarna i haven har blivit så allvarliga att stora områden saknar fisk. Föroreningarna innebär stora ekonomiska förluster för de yrkesverksamma fiskarna.

Det är enligt vår uppfattning nödvändigt att ett ekonomiskt skydd införs för dem som drabbats av allvarliga förluster orsakade genom miljöförstöring. Sådana ersättningar har utgått i samband med Tjernobykatasstrofen. Då utgick kompensation till "de grupper vilkas försörjningssituation lidit direkt skada genom de radioaktiva nedfallet". I likhet med detta bör ersättning kunna utgå till personer och företag, som drabbats av allvarliga ekonomiska förluster i samband med miljöföroreningar av haven. Vi föreslår att riksdagen beslutar inrätta ett katastrofskydd för fiskerieringen, samt att ett förslagsanslag på 5.0 milj. kr. anslås för detta ändamål för budgetåret 1990/91.

Statliga stödet

Vi har inget att invända mot att den förändring av fiskepolitiken som aviserats inte fastställs redan nu. De pågående förhandlingarna mellan EG och EFTA måste avvaktas. Förändringar av detta slag måste ske under en övergångsperiod. Det finns heller ingen anledning för Sverige att gå längre i sina ambitioner än vad andra länder gör. En internationell förändring av fiskehandeln måste ske i en takt som alla länder är med på. På andra områden, t.ex. jordbruket, har den svenska regeringen haft ambitionen att gå före övriga länder i liberaliseringen av handeln. Detta kan inte accepteras, vare sig inom jordbruks- eller fiskeområdet.

I enlighet med vad vi föreslår nedan anser vi att fiskeristyrelsen ska ges huvuduppdraget att utreda hur anpassningen till ett kommande EFTA-beslut ska gå till. Fiskeristyrelsen kan i sin utredning samarbeta med jordbruksnämnden. För den framtida organisationen på området är det dock viktigt att fiskeristyrelsen ges huvudansvaret redan nu.

Utredningen om hur styrmedlen ska utformas måste ta hänsyn till fiskets förutsättningar i olika delar av landet. Ett statligt regionalpolitiskt stöd måste även fortsättningsvis finnas inom Sverige. Vi anser vidare att köp av överskott av främst sill/strömming måste finnas kvar. Utredningen om den framtida fiskeregleringen bör ta hänsyn till detta.

Mot. 1989/90
Jo43

Den statliga fiskeadministrationen

Regeringen föreslog hösten 1989 att fiskenämnderna skulle läggas ned. Centern krävde i samband med detta beslut att fiskenämnderna skulle få vara kvar i sin nuvarande form, dvs. att fiskefrågorna även fortsättningsvis skulle hanteras på länsnivå. Detta som ett led i våra decentraliseringssträvanden. Riksdagens beslut innebar att regeringens förslag avsågs. Istället får nu varje länsstyrelse själv besluta om sin organisation på området.

Fiskenämnderna bör finnas kvar i nuvarande omfattning. Denna länsorganisation är sedan många år väl inarbetad. De har en unik kunskap om länens fiske och fiskevatten. Fiskeristyrelsen har under senare år strävat efter att decentralisera verksamheten och nämnderna har därmed fått ett ökat ansvar. Fiskenämndernas kompetens och lokalkännedom behövs för att fiskeristyrelsens arbete med statligt stöd till yrkesfisket ska kunna bedrivas effektivt.

Följande exempel på fiskenämndernas arbetsuppgifter kan illustrera nödvändigheten av en länsanknuten fiskekompetens:

- planärenden enligt NRL och PBL
- utveckling av vattenbruk (t ex fiskodling)
- styrning av utplantering av fisk och kräftor ur biologisk synpunkt
- planering och prioritering av kalkningsinsatser i länet

Den minskade administration av bl.a. fiskerilån som blir verklighet med de förslag som föreslås kan leda till att vissa besparingar kan göras. Vi tror dock inte att besparingarna kommer att bli större än ett par mansår vid fiskeristyrelsen.

Fiskeristyrelsen kan minskas något i samband med att statens engagemang i fiskefrågorna avtar. Detta bör ske fortlöpande och inte hängas upp på en utredning som regeringen föreslår.

Vi anser att fiskeristyrelsen även fortsättningsvis ska vara den statliga myndigheten på området. Fiskeristyrelsen bör ha alla statliga arbetsuppgifter samlade hos sig. Det innebär att uppgifter bör överföras från bl.a. jordbruksnämnden. Fiskeristyrelsen ska inte bara betjäna yrkesfisket, utan även binärings/husbehovsfisket, sportfisket och vattenbruket. Vattenbrukets produktionsvärde uppgår till ca 1/3 av yrkesfiskets fångstvärde. Det är troligt att denna verksamhet kommer att öka ytterligare.

Fiskeristyrelsen har dessutom myndighetsansvar för fiskevården som är en viktig del av miljövården och naturresurshushållningen. Dessa frågor kommer att bli än viktigare i framtiden.

Omfattningen av de resurser som fiskeristyrelsen ska ha måste prövas fortlöpande, allteftersom fiskepolitiken förändras. En speciell utredning behöver inte tillsättas, enligt vår uppfattning.

Havsresursfrågor

Mot. 1989/90

Jo43

I en motion angående havsresurserna tidigare i år har vi föreslagit att ansvaret för havsresursfrågorna i Sverige samlas. I havsresurser måste även räknas in frågor om vattenbruk och andra produktionsgrenar, det kan gälla t.ex. utvecklingen av kassodlingar i insjövattnen. I havsresursdelegationen som tidigare haft ansvaret upphörde med sin verksamhet vid utgången av 1989. Vi föreslår att regeringen återkommer med ett förslag i frågan.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett miljömål för fiskepolitiken,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett regionalpolitiskt mål för fiskepolitiken,
3. att riksdagen avslår regeringens förslag om en utredning om fiskeristyrelsens resurser,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att fiskeristyrelsen skall vara den centrala statliga myndigheten på fiskeområdet,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att alla statliga arbetsuppgifter på fiskeområdet överförs till fiskeristyrelsen,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fiskenämnderna,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående inriktningen av utredningen om den framtida fiskeregleringen,
8. att riksdagen beslutar anslå 5 milj. kr. för budgetåret 1990/91 som ett nytt förslagsanslag till katastrofskydd för fisket,
9. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en fungerande organisation och en klar ansvarsfördelning för arbetet inom havsresursområdet.

Stockholm 17 april 1990

Karl Erik Olsson (c)

Lennart Brunander (c)

Stina Gustavsson (c)

Marianne Jönsson (c)

Birgitta Hambræus (c)

Karin Starrin (c)

Sven-Olof Petersson (c)

Göran Engström (c)